

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України прийняла рішення про присудження **Чигриній Яні Юрївні** ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта на підставі прилюдного захисту дисертації **«Формування методичної компетентності асистентів вчителя в умовах неперервної освіти»**.

«15» лютого 2024 року.

Чигрина Яна Юрївна, 1988 року народження, громадянка України. Освіта вища: у 2011 році закінчила Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

У червні 2022 року закінчила аспірантуру Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Дисертацію виконано у відділі інклюзивного навчання Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Науковий керівник – Ярмола Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, заступник директора з наукової роботи Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Здобувачка має 15 публікацій, серед них з них: 9 статей у наукових фахових виданнях України (у тому числі ті, які індексуються у міжнародних наукометричних базах Index Copernicus та ін.); 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави, 5 публікацій, що додатково відображають наукові результати дослідження.

1. Баранець Я. Визначальні аспекти діяльності асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови* : науково-методичний збірник. 2017. Вип. 13. С. 38–45.

2. Мотуз Т., Пасічник Л., Баранець Я. Інформаційно-комунікаційні технології в інклюзивному середовищі закладу освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 172–181.

3. Баранець Я., Мотуз Т. Інноваційні підходи щодо професійної підготовки педагогів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. № 59. Т.1. С. 196–201.

4. Баранець Я. Ю., Мотуз Т. В. Сучасний стан підготовки фахівців до навчання в інклюзивному просторі. *Інноваційна педагогіка*. 2021. С. 66–69.

5. Чигріна Я. Педагогічні умови формування методичної компетентності асистентів вчителя в інклюзивному середовищі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2023. Том 109, № 1. С. 187–200.

6. Баранець Я. Методологія підготовки кадрів закладів освіти з інклюзивним навчанням. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 57. Т.1. С. 100–103.

7. Чигріна Я. Деякі механізми розвитку педагогічної майстерності майбутніх фахівців, що працюють в інклюзивній освіті. *Молодь і ринок*. 2023. № 8(216). С. 135–138.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Омельченко Ірина Миколаївна, доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Оцінка позитивна без зауважень.

Засенко В'ячеслав Васильович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, радник директора Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Робота набула б більшого практичного спрямування, якщо б дослідниця не обмежилася лише характеристикою сучасного стану організації інклюзивного навчання та результатів вивчення проблеми підготовки та перепідготовки асистента вчителя у педагогічних дослідженнях, а подала аналіз стану та досвіду роботи закладів неперервної освіти з означеного питання.

2. У теоретичній частині дослідження достатньо глибоко проаналізовано українські наукові джерела, разом з тим, на нашу думку, дещо менше уваги приділено працям зарубіжних науковців, щоб підсилило подану інформацію і розширило діапазон проблеми, що досліджується.

3. Доцільно було б детальніше представити результати констатувального та формувального етапів експерименту, зокрема висвітлити механізм отримання узагальнених даних вимірювання за кожним критерієм у вигляді таблиці.

4. У тексті дисертації мають місце окремі мовно-стилістичні огріхи.

Литовченко Світлана Віталіївна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями слуху Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У дисертації відповідно до завдань дослідження розроблено та висвітлено у другому розділі (параграф 2.2) структурно-функціональну модель методичної компетентності асистента вчителя, доцільність якої не викликає зауважень, водночас при визначенні наукової новизни одержаних результатів модель не представлено.

2. Побажання підготувати методичні рекомендації щодо діяльності асистентів вчителя, спираючись на матеріали виконаної дисертації.

Дегтяренко Тетяна Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Сумського державного

педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У процесі аналізу досліджуваного питання, на нашу думку, варто було б описати об'єктивну ситуацію сучасного стану організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти в Україні та за кордоном та проблеми, з якими стикаються асистенти вчителя під час їх професійної діяльності.

2. У представленому дослідженні дисертантка, спираючись на розробки вітчизняних та зарубіжних вчених щодо проблем розвитку методичної компетентності, цитуючи їх, не завжди висловлює власну позицію стосовно теоретичних положень досліджуваного феномену.

3. У дисертації описано поняття та зміст методичної компетентності, які запропоновані іншими авторами. Проте, слід би було зробити більш розлогим критично-аналітичний аналіз запропонованих авторами компонентів.

4. Робота значно виграла б за умови представлення більш детального опису процедури та етапів проведення експериментального дослідження із зазначенням конкретної методики, проведеної на кожному з етапів.

5. У додатках до дисертації можна було представити приклади практичних занять, які проводилися дисертанткою на курсах підвищення кваліфікації асистентів вчителя. Це значно б збагатило практичний матеріал роботи.

6. Більшої виразності результатам роботи надало б також, якби у висновках було акцентовано увагу на відповідності результатів тому чи іншому завданню дослідження.

Гладуш Віктор Антонович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У 3-му розділі дослідження (с. 142) сформована експериментальна база дослідження. Прошу пояснити механізми формування експериментальної та контрольної груп та уточнити часові межі формувального етапу експерименту. Також поясніть – які елементи програми експериментального дослідження і як апробовувалися в ІРЦ (с. 142).

2. Розкрийте в узагальненому вигляді зміст формувального етапу дослідження.

3. У дослідженні ви фокусуєте увагу лише на позитивних моментах у роботі. Які проблемні питання виникали і які залишилися не реалізованими в процесі формувального етапу дослідження?

4. Таблиця 3.5 «Результати кваліметричного вимірювання рівнів розвитку компонентів методичної компетентності асистентів вчителя під час проведення формувального експерименту» (с. 156). В тексті роботи не знайшов пояснення відносно графі «Групи» КГ-1....КГ-6, ЕГ1....ЕГ6. Що це за групи? Поясніть, будь-ласка.

5. У списку використаних джерел наявні технічні помилки, зокрема, джерела №8 і №9 є однаковими (с. 175-176).

Результати відкритого голосування:

- «За» – 5 членів ради;
- «Проти» – немає;
- «Утримались» – немає.

**СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА ІНСТИТУТУ СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН
УКРАЇНИ УХВАЛИЛА:**

1. Дисертація *Чигріної Яни Юрїївни* на тему: «**Формування методичної компетентності асистентів вчителя в умовах неперервної освіти**», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 016 Спеціальна освіта є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261; «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити *Чигрїній Яні Юрїївні* ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення разова спеціалізована вчена рада присуджує *Чигрїній Яні Юрїївні* ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Голова спеціалізованої вченої ради:
доктор психологічних наук, професор

Грига ОМЕЛЬЧЕНКО